

Asia: VN/29443/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi lääkärin ilmoitusvelvollisuutta koskevan sääntelyn muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi lääkärin ilmoitusvelvollisuutta koskevan sääntelyn muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettua lakia. Muutettava sääntely koskee lääkärin velvollisuutta ilmoittaa potilaalla epäilemästään ammattitaudista tai muusta työperäisestä sairaudesta. Esityksen tavoitteena on, että lääkärin ilmoitusta koskeva sääntely vastaisi terveydenhuollon tietojärjestelmien kehitystä. Tavoitteena on myös ilmoitusten määrän lisääminen ja siten työolosuhteiden parantaminen

Akava ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja kannattaa esitysluonnosta. Pidämme perusteltuna, että lääkärin ilmoitusvelvollisuutta koskevaa sääntelyä selkeytetään ja päivitetään vastaamaan terveydenhuollon tietojärjestelmien kehitystä. On tärkeää, että ilmoitusmenettely tukee työperäisten sairauksien tunnistamista ja sitä kautta työolosuhteiden kehittämistä. Pidämme oikeana ratkaisuna, että ilmoituksen tekee lääkäri, sillä tehtävä edellyttää lääketieteellistä asiantuntemusta sekä kykyä arvioida työperäisten altisteiden ja sairauksien välistä yhteyttä.

Esityksessä ehdotettu siirtyminen digitaaliseen ilmoitusmenettelyyn on kannatettava. Jatkovalmistelussa on kuitenkin keskeistä varmistaa, että järjestelmät ovat tietoturvallisia, luotettavia ja sujuvasti integroitavissa potilastietojärjestelmiin. Ratkaisujen käytettävyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta ne tukevat lääkärin työtä eivätkä lisää tarpeetonta hallinnollista kuormaa. On myös tärkeää, että käyttöönotto tapahtuu realistisessa aikataulussa yhteistyössä terveydenhuollon toimijoiden ja tietojärjestelmätoimittajien kanssa.

Akava korostaa, että ilmoitusmenettelyn kehittämisessä on huolehdittava siitä, ettei lääkärin työaikaa kulu kohtuuttomasti hallinnollisiin tehtäviin. Päällekkäistä kirjaamista on vältettävä, jotta ratkaisu tukee työn sujuvuutta eikä vie aikaa varsinaiselta potilastyöltä.

Ammattitautien ja muiden työperäisten sairauksien tunnistaminen edellyttää riittävää osaamista. Vaikka työterveyshuollon erikoislääkäreillä on tässä erityinen rooli, työperäisiä sairauksia kohdataan

laajasti eri erikoisaloilla. Tämän vuoksi on tarpeen selkeyttää työperäisen sairauden määritelmää ja tarkentaa, missä tapauksissa näistä toivotaan ilmoituksia lääkärin ilmoitusoikeuteen nojaten. Riittävä ohjeistus ja koulutus ovat keskeistä.

Potilaan oikeuksien näkökulmasta esityksessä on tarpeen tarkentaa menettelytapoja. Ehdotuksen mukaan lääkärin tulee informoida potilasta ennen ilmoituksen tekemistä, ja potilaalla on oikeus vastustaa ilmoitusta. Prosessia ei kuitenkaan ole kuvattu riittävän tarkasti. Jatkovalmistelussa tulisi selkeyttää, miten toimitaan tilanteissa, joissa potilas vastustaa ilmoitusta, sekä varmistaa, että lääkäri pystyy kertomaan potilaalle ilmoituksen merkityksestä ja mahdollisista seurauksista. Myös potilaan tiedonsaantioikeus tulee turvata siten, että potilas saa tiedon siitä, millainen ilmoitus on tehty, miksi ja kenelle.

Esityksen tavoitteena on lisätä ilmoitusten määrää, mutta tätä tärkeämpää on, että ilmoitusten avulla voidaan parantaa työolosuhteita ja ehkäistä työperäisiä sairauksia. Ammattitaudin tai sen epäilyn toteaminen tarkoittaa usein, että yksilön näkökulmasta on jo myöhäistä, minkä vuoksi ennaltaehkäisyn merkitys korostuu. Ilmoitustiedon tehokas hyödyntäminen työpaikkojen olosuhteiden kehittämisessä on keskeistä. Samalla on tärkeää vahvistaa työsuojeluvalvontaa ja työterveyshuollon roolia ennaltaehkäisevässä työssä.

Säätelyn selkeyttäminen ja digitalisointi voivat parantaa ilmoitusmenettelyn toimivuutta ja tukea työperäisten sairauksien ehkäisyä. Jatkovalmistelussa keskeistä on varmistaa, että ratkaisut tukevat käytännön työtä, tietojärjestelmät toimivat luotettavasti, ohjeistus ja koulutus ovat riittäviä sekä potilaan oikeudet ja menettelytavat on kuvattu selkeästi.

Savinko Lotta
Akava ry